

Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar
Jogelméleti és Jogszociológiai Tanszék

Jogi doktrína munkafüzet kiegészítés

Feladatok és kiegészítés a Jogi doktrína előadásvázlatok
(2016) 1-6 fejezeteihez, illetve a Jogi doktrína munkafü-
zet c. kiadványhoz

Szerkesztette: Zódi Zsolt

2016.

Útmutató a munkafüzet-kiegészítéshez

Ez a munkafüzet kiegészítés a Jogi doktrína munkafüzet nyomtatott verzióját egészíti ki azokkal a feladatokkal, amelyek gyakorlása a megújult tananyag miatt vált szükségessé. Egyben forrásul szolgál a hallgatóknak egyénileg kiadott beadandó feladatok elvégzéséhez. A feladatok elsősorban elemzendő dokumentumok linkjeit tartalmazzák, amelyeket a feladat elvégzéséhez le kell tölteni.

A 10. pontban a bírósági ítéletek elemzéséhez használatos sorvezetőt találunk. Ezt elsősorban akkor kell alkalmazni, amikor egy magyar ítéletet önmagában elemzünk, azaz a feladat nem összehasonlító elemzés.

Néhány feladatcsoport több feladatot is tartalmaz. A feladatcsoportok mögött található a feladat elvégzésének szempontjai. Minden feladatot egy legfeljebb 3-4 gépelt oldalas írás formájában meg lehet oldani. A megoldáskor törekedjünk az egybefüggő, értelmes érvelésre és a kerek, szabatos megfogalmazásra még akkor is, ha a megoldást a megadott szempontok szerint tagoljuk.

A szerkesztő

1. feladat – régi és mai jogszabály-szövegek összehasonlítása

1.

Csemegi kódex: <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=5799>)

Új Btk.: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV

2.

Plósz féle Pp.: <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=7101>

Hatályos magyar Pp.: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=95200003.TV

3.

1896. évi XXXIII. törvénycikk: <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=6650>

Hatályos Be.: <http://net.jogtar.hu/jr/gen/getdoc2.cgi?docid=99800019.TV>

4.

1871: XXXIII. tc. a királyi ügyészségről (Kütv.): <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=5499>

Hatályos ügyészségi tv.: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100163.TV

5.

1894. évi XXXIII. törvénycikk az állami anyakönyvekről: <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=6557>

2010. évi I. törvény az anyakönyvi eljárásról:

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1000001.TV

Tanulmányozza a jogszabályokat és válaszoljon az alábbi kérdésekre:

- Mi a jogszabályok szerkezetében a különbség? A jelenleg hatályos jogszabályok milyen fejezeteket és rendelkezéseket tartalmaznak, amelyeket a régi nem? Mi lehet ennek az oka?
- Milyen olyan rendelkezéseket talál a régi jogszabályokban, amelyek az újban nincsenek benne? -Mi lehet ennek az oka?
- Hol találja az alábbi rendelkezéseket az egyes jogszabályokban
 - Preambulum
 - Fogalommeghatározó rendelkezések
 - Személyi hatály
 - Területi hatály
 - Időbeli hatály
- Említsem meg három formai (nem tartalmi, a konkrét rendelkezésekre vonatkozó) jegyet, amely megkülönbözteti a régi és az új jogszabályokat!
- Soroljon fel a jogszabályokban terminus technicusokat! Ezek közül melyek
 - A hétköznapi nyelvben is használtak, és azzal azonos jelentésűek?
 - A hétköznapi nyelvben használtak, de a jogban módosult jelentésűek?
 - Jogi műszavak?
- Jelölje meg azokat a kifejezéseket, amelyek régiesek, és a mai jogi szaknyelvben már nem így mondjuk őket. Mi az új kifejezés? Szedjen össze legalább 10 darabot!

2. feladat – a jogi nyelv tisztítására való törekvés – részlet a „Határozat-szerkesztés” vizsgálatának tárgykörében felállított kúriai joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményéből

http://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney.pdf

- Milyen problémákra mutat rá az anyag a bírósági határozatok szerkesztésével kapcsolatban?

- Ezek közül melyek kifejezetten a jogi nyelvvel összefüggők?
- Az anyag fényében
 - Érveljen laikusként amellett, hogy a jogi szaknyelvet egyszerűsíteni kell! Milyen érveket hoz fel?
 - Érveljen bíróként amellett, hogy a jogi nyelv egyszerűsítése milyen akadályokba ütközik!

3. feladat – jogszabály-szöveg elemzése, formai és tartalmi elemeinek azonosítása

1.
2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0900037.TV
2.
1991. évi XXXIV. törvény a szerencsejáték szervezéséről:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99100034.TV
3.
2008. évi XL. törvény a földgazellátásról:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0800040.TV
4.
2004. évi II. törvény a mozgóképről:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0400002.TV
5.
2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0700002.TV

- Keresse meg a jogszabály-szövegben az alábbi tartalmi elemeket: (Figyelem! Nem minden jogszabályban található meg mindig az összes elem, és olykor az elemek nem kapnak külön címet/alcímet)
 - Preambulum
 - Felhatalmazó rendelkezések
 - A jogszabály célja
 - különböző hatály-formák: időbeli hatály, területi hatály, személyi hatály, tárgyi hatály. Hogyan szabályozza a törvény az időbeli hatályt?
 - Értelmező, fogalommeghatározó rendelkezések
 - Magatartási szabályok
 - Szervezet-felállító normák
 - Szankcionáló rendelkezések
 - Különböző hivatkozás-formák (konkrét jogszabályhelyre, jogszabályra, jogintézményre)
- Szedjen össze a jogszabályok szövegéből legalább 5 olyan szakkifejezést, amely a szabályozott terület szakmai nyelvéből származik – azaz szakkifejezés, de nem jogi szakkifejezés!
- Szedjen össze legalább 5 olyan jogi terminus technicust, amelyet más jogszabályok definiálnak, és az elemzett jogszabály csak utal rájuk. Legyen közöttük olyan is, amelyet nem hivatkozik az adott jogszabály kifejezetten! Ennek definíciója hol található?

4. feladat – Hasonló tematikájú angol és magyar jogszabály összehasonlítása

1.
Wild Creatures and Forest Laws Act 1971:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1971/47/contents>
A 3. feladat 1. pontjával
2.
Betting and Gaming Duties Act 1981:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1981/63/contents> és Gaming Act 1968: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/65/contents>
A 3. feladat 2. pontjával
3.
Gas Act 1986:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/44/contents>
A 3. feladat 3. pontjával
4.
Films Act 1985:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1985/21/contents>
A 3. feladat 4. pontjával
5.
Immigration Act 2014:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2014/22/introduction>
6.
Sale and Supply of Goods Act 1994:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/35/contents> és a Ptk. 6:2015 és következő §-ai (XXXII. – XXXIV. Fejezetek): http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300005.TV

5. feladat – EU-s jogszabály-szöveg elemzése, formai és tartalmi elemeinek azonosítása

1.
PSI irányelv: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0098&qid=1456318704682&from=EN>
2.
Fogyasztóvédelmi irányelv: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:01993L0013-20111212&qid=1404213664026&from=EN>
3.
Adatvédelmi irányelv: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:31995L0046&qid=1456318964403&from=EN>
4.
Energiahatékonysági irányelv
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:315:0001:0056:HU:PDF>
5.
Állatjóléti irányelv
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007L0043&from=HU>

- Azonosítsa a jogszabály egyes részeit!
 - Preambulum
 - Fogalommeghatározó rendelkezések
 - Magatartási szabályok
 - Szervezet-létrehozó szabályok
 - Szankciót előíró szabályok
 - Eljárási szabályok
- Milyen témát szabályoz az adott EU jogszabály?
- Írja le a jogszabály főbb jellegzetességeit
- Keresse meg az alábbi hatály-formákat a jogszabályban:
 - Területi
 - Időbeli
 - Tárgyi
 - Személyi
- Hol találhatóak ezek a hatály-formák?
- Milyen hasonlóságokat és különbségeket lát a magyar jogszabályokhoz képest formai és tartalmi értelemben?
 - Formai: felépítés, tagolás
 - Tartalmi: szabályok tartalma

6. **feladat – Kvázi jogszabály (kamarai szabályzat) elemzése**

http://www.magyarugyvedikamara.hu/upload/pdf/egyseges_szerkezet.pdf

- Azonosítsa a dokumentum egyes részeit
- Milyen hasonlóságokat és különbségeket lát a magyar jogszabályokhoz képest
 - formai
 - és tartalmi értelemben?

7. **feladat – Magyar és angol bírósági ítélet összehasonlítása**

1. Hátrányos megkülönböztetés

a) Magyar bírósági ítélet: http://ukp.birosag.hu/portal-frontend/stream/birosagKod/0001/hatarozat-Azonosito/Kfv.37848_2014_6//

b) angol bírósági ítélet: <http://www.bailii.org/uk/cases/UKSC/2015/15.html>

2. Rágalmazás – személyiségi jog megsértése

a) magyar

http://ukp.birosag.hu/portal-frontend/stream/birosagKod/0100/hatarozatAzonosito/P.24729_2005_15//

b) angol

<http://www.bailii.org/cgi-bin/markup.cgi?doc=/eu/cases/ECHR/2011/66.html&query=defamation&method=boolean>

3. Bűnsegédi magatartás

a) magyar ítélet

http://ukp.birosag.hu/portal-frontend/stream/birosagKod/0100/hatarozatAzonosito/Kb.35_2009_11//

ba) angol ítélet 1.

<http://www.bailii.org/cgi-bin/markup.cgi?doc=/uk/cases/UKSC/2016/8.html&query=murder&method=boolean>

bb) angol ítélet2

<http://www.bailii.org/uk/cases/UKHL/1997/57.html>

- Miről szólnak az ítéletek?
- Mi volt az eljáró bíróság
- Azonosítsa az ítéletekben az alábbi részeket, és jellemezze, hogy mi a különbség a magyar és az angol ítéletek esetén
 - Az ítélet technikai azonosítói
 - Rendelkező rész
 - Az ítélet hivatkozásai külső dokumentumokra
 - Ténytörténet
 - Pertörténet
- Jellemezze az ítéletek stílusát! Milyen különbségeket lát a magyar és az angol ítéletek stílusában?

8. feladat – EJEB bírósági ítélet elemzése

1.

Vona kontra Magyarország: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-148559>

2.

M. kontra Németország: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-139328>

3.

Stanev kontra Bulgária: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-128158>

4.

Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete and Index.hu Zrt v. Hungary (angolul): <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-160314>

5.

Ungváry and Irodalom Kft v. Hungary (angolul): <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-138568>

Olvassa el és elemezze az ítéleteket!

- Miről szólnak az ítéletek?
- Azonosítsa az ítéletekben az alábbi részeket, és jellemezze, hogy mi a különbség egy magyar bíróság és az EJEB ítélet között:
 - Az ítélet technikai azonosítói
 - Rendelkező rész
 - Az ítélet hivatkozásai külső dokumentumokra
 - Ténytörténet
 - Pertörténet
- Jellemezze az ítéletek stílusát!

9. feladat – Kúriai absztrakt jogértelmező eszközök elemzése

1.

Első devizakölcsön jogegységi határozat (2/2014. PJE) : <http://www.lb.hu/hu/joghat/22014-szamu-pje-hatarozat>

2.

Büntető jogegységi határozat (4/2015. BJE) <http://www.lb.hu/hu/joghat/42015-szamu-bje-hatarozat>

3.

Polgári kollégiumi vélemény (1/2014. (VI. 30.) PK vélemény) <http://www.lb.hu/hu/kollvel/12014-vi-30-pk-velemen-az-itelet-hatalyon-kivul-helyezesevel-kapcsolatos-egyes-kerdesekrol>

4.

Büntető kollégiumi vélemény (1/2016. (II. 1.) BK vélemény): <http://www.lb.hu/hu/kollvel/12016-ii-1-bk-velemen>

5.

Közigazgatási-munkaügyi kollégiumi vélemény (2/2015. (XI.23.) KMK vélemény): <http://www.lb.hu/hu/kollvel/22015-xi23-kmk-velemen-merlegelesi-jogkorben-hozott-kozigazgatasi-hatarozatok>

- Miről szól a határozat? Jelölje meg az egyes részeket!
- Miben különbözik egy ilyen határozat egy normál ítélettől? Szempontok:
 - Van benne tényállás-leírás, ha van miben tér el ez normál ítéletétől?
 - Van benne pertörténet?
 - Milyen a jogi érvelése?
 - Van benne tényleges döntés, és rendelkező rész?
 - Mire szolgál az elvi összefoglaló?

10. Függelék

Hogyan elemezzünk jogeseteket?

Egy jogeset elemzésének mindig az a fő célja, hogy képet nyerjünk arról, hogy egy adott jogintézmény, jogi rendelkezés hogyan érvényesül ténylegesen a gyakorlatban. Ezért a lentebbi pontok közül a legfontosabbak az 5. és a 6. pontok. Ez kell hogy kitegye az elemzésnek legalább a felét.

Az elemzés legfeljebb 2-3 gépelt oldal, de a legtöbb jogeset akár 1 oldalban is össze lehet foglalni. Kerüljük a lényegtelen, az ügy jogi megítélése szempontjából nem döntő mozzanatok elemzését. Sűrítünk, próbálunk a lényegre koncentrálni. Vigyázzunk, mert a legtöbb esetben a döntés indokolásában található szövegben keverednek a 3., 4., 5. pontban található elemek. Ezeket gondosan válogassuk szét, (ha már a bíró nem tette meg...)

1. Milyen jogesetről van szó? (Bírósági ítélet, vagy egyéb hatóság esete, kik voltak a felek, a résztvevők? – nem biztos, hogy csak két résztvevő volt, érintett felek, beavatkozók, stb.) Legyen világos, hogy kik voltak a *fő* résztvevők, és ki volt az eljáró *hatóság/bíróság*. A több résztvevő esetén elég erre a tényre utalni, nem kell felsorolni név szerint az összest. (Bírósági ítéleteknél ez a rész a dokumentum elején található.)

2. Mi a döntés? (Pl. a hatóság megbírságolta a kötelezettet, a bíróság kötelezte valamire valamelyik felet, stb. Bíróság ítéleténél ki nyert és ki veszített, - nem kell elemezni, mert nincs jelentősége a per költségekben marasztalásnak, a szakértői díjaknak, stb. ezek általában mellékes körülmények. Csak az *ügy érdemében hozott döntést* kell ismertetni. Bírósági ítéleteknél ez a rész az ún. rendelkező rész, a bevezető rész után, az indokolás előtt.)

3. Mi a tényállás? (Röviden, szabatosan kell leírni a tényállást, nem kell feltétlenül jogi kifejezéseket használni – úgy kell elmondani a történetet, ahogy hétköznapi szavakkal a legkönnyebb elmesélni. Jogászcodni majd csak az 5. pontnál kell.)

4. Mi az ügytörténet (pertörténet) a hatóságok/bíróság előtt? (Azaz pl. bírósági eljárásban mit döntöttek az alsóbíróságok, és milyen indokokkal, hatósági döntésnél milyen eljárási cselekmények történtek, mit kért a hatóság, milyen lényeges tanúmeghallgatások, okirati bizonyítékok játszottak szerepet a döntésben? Azaz, szó szerint mi magának az ügynek a története? Tehát nem a sztori, amelyet a tényállásban kell ismertetni. Ezt a részt általában rövidre kell fogni, hacsak nincsen kiemelkedően fontos jelentősége az ügy korábbi hatóságok előtt lezajlott eseményeinek. Általában nincsen...)

5. Mi a jogi érvelés lényege? Ez újabb három részre bomlik:

5.1. Milyen jogszabályokat alkalmazott, és milyen jogszabály-helyeket hívott fel a bíróság/hatóság.

5.2. Ezeket a jogszabály-helyeket hogyan értelmezte, és ezt az értelmezést hogyan indokolta, miért gondolta úgy, hogy az adott jogszabály-hely vonatkozik a tényállásra? Ennél a résznél kívánatos megfogalmazni magát a jogkérdést, azzal a formulával, hogy a vizsgált ügyben az volt a jogkérdés, (az ügy azon fordult meg), hogy

5.3. Milyen más autoritativ forrásokat hívott fel a hatóság/bíróság. Milyen nem jogszabályi jellegű érvek vannak még esetleg az adott döntésben, (pl. bírósági gyakorlat, az adott hatóság gyakorlata, összehasonlító jogi és európai jogi érvek, alkotmánybírósági gyakorlat, kommentár-irodalom, stb.)

6. Kritika, megjegyzés. Ha úgy érezzük, hogy a döntés sántít, vagy az érvelés nem meggyőző, akkor kiegészíthetjük az érvelést/döntést azzal, hogy az álláspontunkat megindokolva (!) rámutatunk ezekre a gyengeségekre, hiányosságokra, és helyette esetleg javasolunk egy másik megoldást. Ha már jártasabbak vagyunk a terület bírói gyakorlatában, utalhatunk a korábbi bírói gyakorlattól eltérő megoldásokra, vagy szemléletmódra.